

۱۲۸۷۱۹۱

به خاطر هیچ و پوچ

داستانی واقع در استحالهی محیط کار و ناهنجاریهای اداری

نویسنده:

سمیرا رزاقخواه

انتشارات بادبان

۱۳۹۴

سرشناسه	:	سمیرا روانخواه
عنوان و نام پدیدآور	:	به خاطر هیچ و پرچ سمیرا روانخواه
مشخصات نشر	:	تهران پادبان ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری	:	صفحه ۱۱۰
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۷۰۰۵-۰۵۰۷
وضعیت فهرست نویسی	:	فبا
یادداشت	:	کتابنامه به صورت زیر نویس
یادداشت موضوع	:	داستان های فارسی قرن ۲۱
	:	فساد در کار داستان تعلقات اداری
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۳ ب ۲۳ و/ ۸۳۴۵ pir
رده بندی دیویی	:	۸۷۲ / ۶۲
شماره کتابشناسی ملی	:	۲۵۷۶۰۰۲

انتشارات پادبان

آدرس: خیابان انقلاب ۱۲ فروردین - پلاک ۳۱۶ - طبقه همکف

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۹۲۸۷۶ - ۰۲۱-۶۶۴۸۰۸۸۶ تلفکس: ۶۶۴۹۲۸۷۶

کد ملی: ۱۳۱۴۶-۶۵۱۱۱

عنوان کتاب: به خاطر هیچ و پرچ

نویسنده: سمیرا روانخواه

مدیر امور فنی: امیر هوشنگ اسکندری

لیتوگرافی و چاپ: خجستگان

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۴

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۰۵-۰۵۰۷

قیمت: ۸۰۰۰ تومان

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

پیشگفتار

سال‌هاست که با پدیده‌ی نه چندان جدید فساد اداری روبرو هستیم. اسباب جدی که جامعه را با مخاطرات فراوانی روبرو نموده است، اکنون وقت آن فرا رسیده است که بپرسیم فساد اداری چیست و چرا به وجود می‌آید؟ چه شرایط و عواملی موجب پیدایش فساد در نظام اداری جامعه می‌گردند؟ فساد اداری از اجزایی تشکیل شده است و چه زمانی باید آن را فساد نامید؟

آنچه که در شرح اداره بازرگانی آمده است نمونه‌ی کوچکی از یک نظام اداری است که پایگاه معتبری برای دست یافتن به اهداف سازمانی و در نتیجه شکوفایی جامعه در راستای اعتلای توسعه پایدار می‌باشد. نظامی متشکل از تاروپودهای سازمانی، اهداف، ابزار، الگوها و انسان‌هایی که مهم‌ترین اجزاء دستیابی به هدف‌های نظام محسوب می‌شوند. سال‌ها تجربه‌ی اشتغال در ادارات و کارخانجات بزرگ، منجر به نگارشی گردید که بدون شک اشکالات متعددی را در خود داراست اما توانسته است به بخش کوچکی از موضوع فساد اداری و چگونگی شکل‌گیری آن در نظام‌های اداری بپردازد. به جرات می‌توان گفت پس از فساد مالی ادارات، پدیده‌ی نوظهور "زیر آب زدن" یکی از عوامل مهم پیدایش فساد اداری است که منجر به

فساد اخلاقی نیز می‌گردد. من این پدیده را از آن جهت نوظهور می‌نامم که بسیار همه گیر شده است و علیرغم تازه نبودن‌اش، در میان تمامی نظام‌های اداری و شغلی، شاغلان و کارکنان، مدیران و مسئولان و حتی در هر مرتبه‌ی شغلی، فراوانی چشمگیری یافته است و به عبارتی ایبدمی شده است. حتی جامعه‌ی پزشکان و اساتید دانشگاه را نیز مصون از چنین رفتار ناشایستی نیافته‌ام. شاید بتوان گفت عدم امنیت شغلی نتیجه‌ی بارز این پدیده‌ی نوظهور و به غایت تأثیرگذار است، به‌طوری که حتی جرائم اجتماعی را نیز در بر داشت است. هر چند عوامل دیگری چون ترس از ناکامی، ترس از موفقیت، خجسته‌بودن، سایر عوامل اجتماعی و فرهنگی نیز در ایجاد این پدیده‌ی خجسته‌ناز تأثیر به‌سزایی دارند، اما هنوز به خوبی نمی‌دانیم چنین پدیده‌ی چگونه شکل گرفته است و چه عواملی در ایجاد آن دخالت داشته‌اند؛ پدیده‌ای که توانسته است به عمق اخلاقیات جامعه نفوذ کرده و آسیب‌های بی‌شماری بر پیکره‌ی اجتماع وارد نماید.

آنچه که سعی کرده‌ام در نگارش کتاب حفظ نما، بیان صرف مشاهدات و پرهیز از هر گونه داوری و ابراز نظر است. ماکس وبر معتقد است: "محقق باید بکوشد نظریه‌های شخصی خود را در تحقیق دخالت ندهد، مگر اینکه استعداد هنری داشته باشد و بتواند نظریه‌های شخصی را در قالب هنری یا الهام بخش، بیان و عرضه کند. در اغلب موارد دیگر، زیاده‌گوئی درباره‌ی شناخت شهودی چیزی نیست مگر پنهان کردن نادانی نسبت به موضوع مورد مطالعه که در خور همان قضاوتی است که در مورد نادانی نسبت به انسان

صورت می‌گیرد." (وبر، ۱۳۷۱، ص ۳۸) در این کتاب، اتفاقات به همان شکل وقوع مطرح شده‌اند و در توصیف افراد از سبک داستان‌نویسی کمک گرفته شده است. به هیچ وجه قصد تخریب و یا تمجید از شخصیتی وجود نداشته است و نویسنده خود را مبرا از هرگونه خطایی نمی‌داند. آنچه که در بیان اهمیت مسئله‌ی نوظهور زیباترین "آمده است، آسیب شناختی بخش مهمی از جامعه است که می‌باشد. در راستای ترمیم و اصلاح آن اهتمام ورزید. در اهمیت بین بررسی، باز هم ماکس وبر را واسطه‌ی ادعای خود می‌نمایم که تفسیر را در چهره‌ی اروپا می‌یابد و معتقد است: "هر فردی که متأثر از تمدن معاصر اروپایی است، به هنگام بررسی مسائل تاریخ جهانی باید از همه بی‌سود چه شرایط و عواملی موجب شد که پدیده‌های فرهنگی فقط به نقطه‌ی نقطه در تمدن اروپایی ارزش و اعتبار جهانی پیدا کند." (ماکس وبر، ۱۳۷۱، ص ۲۸)^۱، هم چنین: "نظام حقوقی و مدیریت مناسب و حامی و توانی فعالیت اقتصادی، فقط در غرب توسعه یافته است، بنابراین باید بینیم منشأ این قانون کجاست." (ماکس وبر، ۱۳۷۱، ص ۳۵)^۲. شاید در سال ابتدا بخواهیم با موضع‌گیری نسبت به چنین ادعایی داورى نکریم. اما باید این حقیقت را پذیرفت که برای دستیابی به هدف والای توسعه و به ویژه توسعه پایدار می‌بایست مسائل را عمیق‌تر جستجو نمود و

۱ اخلاق پروتستان و روح سرمایه داری، وبر، ماکس - انصاری، عبدالمعبود، سازمان مطالعه و

تدوین کتب علوم انسانی، ۱۳۷۱، ص ۲۸

۲ همان منبع، ص ۳۵

برای پرسش‌های به زمین مانده پاسخ‌های مناسب یافت. اروپایی که هزاران سال پس از تمدن دیرینه ایران زمین رخ می‌نمایاند، امروز چگونه قادر است را خود را وارث تمدنی بداند که متعلق به وی نبوده است.

سال‌ها اشتغال در ادارات و کارخانجات مرا به این فکر واداشت که بار دیگر پرسش ماکس وبر را مطرح و برای یافتن پاسخ آن تلاش نمایم. تجارب و بررسی‌های متعدد مرا به طرح ایده‌ی کلی گذار از طبقاتی دهقانی^۱ واداشت. طبقه‌ای که فاستلر آن را به نظریه‌ی "آخر، محدود" متصل می‌نماید. در این نگارش برخلاف بوردیو که طبقات اجتماعی را به طور کلی مردود می‌شمارد و به آنچه که مارکس در مورد طبقات معتقد است ایراد جدی وارد می‌نماید، به وجود طبقات اجتماعی و آسیب شناختی از منظر این طبقات خواهم پرداخت. هم چنین "خصلت واره و جایگاهی" را که بوردیو مسائل اجتماعی را از منظر آن مابین می‌نماید در تلفیق با طبقات اجتماعی برای بررسی پدیده‌های اجتماعی بسیار ضروری می‌دانم. آنچه که از این پس می‌خوانید تلفیق نظریات مارکس و بوردیو است که در نهایت گذار از طبقه دهقانی را در قالب داستانی واقعی به منظر اذهان خواهد آورد.